

Posudek rigorózní práce

Jana Dvořáková, Židé ve Finsku v období 2. světové války, FF UK – Ústav Blízkého východu a Afriky, Praha 2010, 77 s., 15 příloh.

Studium dějin Židů má (nejen v českých zemích) obecně velmi dlouhou a bohatou tradici, čemuž odpovídá i množství literatury. Měnila se ovšem témata, jimiž se v průběhu let jednotliví autoři ve svých pracích věnovali. K zásadní proměně v tematické náplni došlo jednak záhy po druhé světové válce, v zemích bývalého východního bloku nastal obrat v zájmu o židovskou tematiku především až po roce 1989, respektive 1990. Okruh badatelských témat se nejen rozšířil, výzkumná práce se však výrazně posunula směrem k nejnovějším dějinám, období šoa. Ačkoli k dané problematice byly vydány stovky, ba tisíce publikací nejrůznější úrovně a výpovědní hodnoty, mnohé z otázek spojených s touto, v novodobých dějinách nejtemnější dobou, zůstává stále otevřených, nezodpovězených. Aktuálním úkolem stávajících badatelů je tak postupné zaplňování mezer ve znalostech této problematiky.

Jedním z příspěvků k stále aktuálnímu tématu je tak i předkládaná práce Jany Dvořákové věnovaná osudům početně finských Židů za druhé světové války. Autorka vychází především ze zahraniční (jazykově anglické a finské) literatury, kterou exaktně analyzuje v úvodní části své práce (s. 5-10). Následující kapitola je věnována přehledně podané historii finské židovské komunity a zvláště pak otázkám integrace Židů do společnosti. Početně nevelká skupina finských Židů se (obdobně jako i v ostatních skandinávských zemích) integrovala postupně, respektive od druhé poloviny 19. století v souvislosti s emancipačními snahami, velmi těsně do tamní většinové společnosti. V této souvislosti věnovala autorka samostatnou pozornost rovněž Židům přicházejícím z Ruska. Stěžejní část práce se ovšem přirozeně zaměřuje na otázky spojené s uplatňováním rasové politiky Třetí říše a s jejími důsledky nejen pro finské Židy, ale i uprchlíky utíkajícími do Finska zejména z Německa a Rakouska, ale i z Polska, kteří představovali (na rozdíl od „domácích“ Židů) jedinou ohroženou skupinu. Na jednotlivých případech Jana Dvořáková dokumentovala činnost finských úřadů i jednotlivců, jejich morální postoje a samozřejmě i osudy samotných Židů.

Autorka prokázala velmi dobrou schopnost práce s literaturou, znalosti historických reálií. Nadto je práce psána vytříbeným slohem, ve vlídném, čtivém tónu. V této souvislosti jsou pak drobné překlepy zcela zanedbatelné. V případě další práce s textem (publikování apod.) je nutné opravit následující omyly vzniklé bezpochyby z nepozornosti – s. 14, pozn. 19 (místo roku 1956 má být 1856) a s. 20 (místo 1987 uvést 1897), rovněž bych doporučila u internetových odkazů uvádět datum, kdy bylo s tímto odkazem pracováno. Pokud jde o soupis literatury, stálo by za úvahu jeho doplnění o sborník Stín šoa nad Evropou, Židovské muzeum v Praze, 2001, kde je i stať Zdeňka Hojdy Holocaust ve Skandinávii.

Závěr: práci doporučuji k přijetí jako podklad pro rigorózní řízení a udělení titulu PhDr.

Posuzovatel:

doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

V Praze dne 2. února 2010